

СТАНДАРТ ЗА УЧЕБНА ПРОГРАМА, АУДИТОРЕН И ТРЕНИНГОВ КУРС

УПРАВЛЕНИЕ НА ДОКУМЕНТА

ПРИЕМАНЕ/УТВЪРЖДАВАНЕ

Приел/Утвърдил (име, длъжност)	Подпис	Дата
Академичен съвет	На Ректора на НБУ: (n)	14.04.2020 г.
Съгласувал: Комисия/име, длъжност	Подпис	Дата
Комисия по наредбите	На Председателя на Комисията по наредбите: (n)	01.04.2020 г.
Изготвил: екип/ име, длъжност	Подпис	Дата
гл. ас. д-р Владимир Димитров – зам. ректор по учебната дейност гл. ас. д-р Стоян Боев – Декан на ФБО	На Председателя на екипа: (n)	05.03.2020 г.

КОНТРОЛ НА ИЗДАНИЯТА

№	Дата на издание	Дата на влизане в сила	Кратко описание	Засегнати страни
1	22.05.2018 г.	учебната 2018/2019 г. и от випуск 2019/2020	Виж Приложение към Протокол от заседание на Академичния съвет от 22.05.2018 г.	Всички звена и работещи в НБУ
2	20.11.2018 г.	28.11.2018 г.	Виж Приложение към Протокол от заседание на Академичния съвет от 20.11.2018 г.	Всички звена и работещи в НБУ
3	24.09.2019 г.	01.10.2019 г.	Виж Приложение към Протокол от заседание на Академичния съвет от 01.09.2019 г.	Всички звена и работещи в НБУ
4	14.04.2020 г.	23.04.2020 г.	Виж Приложение към Протокол от заседание на Академичния съвет от 14.04.2020 г.	Всички звена и работещи в НБУ

КОНТРОЛИРАНИ ЕКЗЕМПЛЯРИ

№	Място на съхранение	Вид на носителя (хартиен/електронен)
1	Система Eventis	електронен
2	Правен отдел	подписан хартиен оригинал
3	Интернет страница на НБУ	електронен

I. Учебни програми

Чл. 1. (1) Бакалавърските програми, *minor*-програмите-втора специалност и магистърските програми „Право“ и „Архитектура“ водят до придобиване на общи и специфични компетенции. Магистърските и докторските програми водят до придобиване на специфични компетенции.

1. Общите компетенции включват знания в област, различна от програмата, в която учи студентът, умения по чужд език, български език, работа с компютър, спорт, изкуства или социални умения. Общите компетенции се придобиват от общообразователни курсове в първа и втора година на обучение.

2. Специфичните компетенции включват знания и умения в съответното професионално направление, необходими за упражняване на конкретна професия. Те се придобиват от аудиторни курсове в първа и втора година на обучение и аудиторни лекционни курсове и тренингови курсове – в трета и четвърта година. За държавно регулираните учебни програми те се придобиват съобразно държавните изисквания.

Чл. 2. Специфични компетенции на завършилите учебни програми

(1) Завършилите *бакалавърска програма* трябва:

1. да познават факти и реалии от даденото професионално направление и от други професионални направления в научната област;
2. да могат да установяват и да разбират взаимовръзките между тези факти и реалии;
3. да умеят да използват правилно основни понятия в даденото направление;
4. да могат да излагат устно и писмено знанията си на български и поне на един чужд език;
5. да умеят да използват придобитите знания и умения на практика;
6. да са способни да отговорят на изискванията на определени професии.

(2) Специфичните компетенции на завършилите *minor*-програма – втора специалност трябва да са съпоставими с тези, които дава бакалавърската програма в съответното професионално направление.

(3) Завършилите *магистърска програма* трябва:

1. да познават в подробности научната литература, авторите и постиженията от даденото професионално направление;
2. да могат да установяват и да разбират комплексни взаимовръзки между специализирани термини, казуси, факти и реалии;
3. да умеят да използват правилно специфични понятия, подходи и методи в направлението;
4. да могат да изработват и осъществяват изследователски проекти;
5. да могат да предлагат и обосновават решения на практически проблеми;
6. да са способни да отговорят на изискванията на определени професии.

(4) Завършилите *докторска програма* трябва:

1. да познават в детайли факти и реалии от научната специалност на докторантурата;
2. да могат да провеждат самостоятелно научни изследвания;
3. да са в състояние да оформят нови понятия и установяват нови понятийни връзки;
4. да могат да анализират теоретични и практически проблеми като предлагат и обосновават решения;
5. да могат да изработват изследователски проекти.

(5) Компетенциите на програмите за *професионална квалификация и следдипломна специализация* се формулират за всяка отделна програма съобразно потребностите на потребителите и изискванията на отделните професии.

Чл. 3. Представяне и оценяване на нови учебни програми

(1) В документацията на учебната програма следва да са посочени:

1. наименованието на програмата;
2. департаментът или департаментите, които я предлагат;
3. образователната степен, за която се предлага програмата;
4. професионалното направление (акредитирано ли е в НБУ);
5. аудиторните и тренинговите курсове, и преподавателите към тях;
6. формата на провеждане (редовно, дистанционно).

(2) Учебните програми се оценяват от Комисията по качеството към Зам.-ректора по качеството и акредитацията и факултетните съвети съобразно това, доколко тяхната структура съответства на утвърдената програмна схема, доколко включените в тях учебни форми позволяват да се придобият обявените компетенции и доколко се постига постъпателно усложняване, специализиране, диференциране и затвърждаване на придобитите знания и умения.

(3) Индивидуалните програми се утвърждават от декана на съответния факултет по заявление на студента.

(4) Индивидуалните планове се изготвят по искане на студента от директора на програмния съвет на програмата, програмния консултант и/или от съответния секретар-специалист, съгласувано със студента.

II. Аудиторни курсове

Чл. 4. Цели и съдържание на общообразователните курсове:

(1) Общообразователни курсове за умения:

- **Общообразователни курсове за умения по български език** – двусеместриални. Имат за цел усвояването на необходимите езикови знания и умения за ефективна работа в академична среда: *езикова култура* (писмено и устно изразяване на книжовен български език), *работа с текст* (разбиране и работа с непознат текст), *академично писане* (създаване на разбираеми и аргументирани собствени текстове при спазване на граматическите и стилови правила) и *презентиране* (убедително говорене пред публика). Предлагат се и надграждащи курсове за напреднали.

- **Общообразователни курсове по компютърни умения** – едносеместриални. Имат за цел запознаване на студентите с основните принципи за компютърна обработка на информацията и подпомагане при изпълнение на ежедневните им академични задачи с изграждане на умения за работа с операционните системи MS Windows или Mac OS X и офис пакета Microsoft Office: Word, Excel и Power Point. Предлага се и възможност за надграждане на знания и умения с курсове за напреднали.

- **Общообразователни курсове за умения по чужд език** – изучават се четири семестъра. Имат за цел усвояването на необходимите езикови знания и умения за ефективна употреба в академична среда: критично мислене, умения за общуване и работа в екип, информационна грамотност, автономно учене и др. За успешно придобиване на бакалавърска степен се изисква покриване на ниво B1.2., съгласно Общата европейска езикова рамка, на един от предлаганите езици – английски, немски, френски, испански, италиански, новогръцки, арабски, руски, китайски, корейски, японски, включително и български език за чужденци. Предлага се и възможност за надграждане на знания и умения до ниво C2 по чужд език.

- **Общообразователни курсове по спорт** - изучават се два семестъра и са взаимнозаменяеми с курсовете по изкуства, социални умения и древни езици. Имат за цел да изградят важни двигателни умения и свързаните с тях навици и знания за поддържане на добра физическа активност. Съчетаването им с академичните занимания дава възможност за по-лесна социализация

на студентите в университетската среда.

- **Общообразователни курсове по изкуства, социални умения и древни езици** – изучават се два семестъра и са взаимнозаменяеми с курсовете по спорт. Имат за цел да развият личния, творчески и социален потенциал в областта на изобразителното, музикалното, танцовото, театралното или филмовото изкуство, социалните умения или древните езици (древноегипетски, латински, старогръцки). Уменията и познанията на студентите се разширяват в професионално направление, различно от това на основната им програма.

(2) Общообразователни курсове за знания – едносеместриални. Имат за цел да обогатят общата култура и разширят образованието на студентите в професионално направление, различно от това на основната им програма, като в същото време изграждат способности за формиране на собствено познание и разбиране. В курсовете се представят по достъпен начин основни теми, понятия и методи, определящи една или повече научни области. Те могат да бъдат ретроспективни (представят историята на идеите в една научна област), тематични (представят тема или проблем от една научна област) и интердисциплинарни (представят знание за връзките между различни научни области).

(3) Курсове по основни научни направления – двусеместриални. Имат за цел да обогатят научната култура, да разширят и задълбочат общото образование на студентите в научното направление на основната им програма или близко научно направление. Курсовете трябва да въвеждат студентите по достъпен начин в съответното научно направление, като базовата специализирана терминология се представя с обяснения. Курсовете включват лекционни и практически занятия.

Лекционните занятия имат за цел да запознаят студентите с нови за тях факти, реалии, проблеми, взаимовръзки, методи на изследване, теории, връзки с други области на науката и научни теории, автори, заглавия. Практическите занятия имат за цел чрез семинари, дискусии, презентации и обсъждане на предварително подготвени от студентите писмени работи да подпомогнат усвояването на преподаваните в рамките на лекциите знания, да се научат да прилагат на практика усвоените основни понятия, теоретични положения и методи на изследване, както и да се усъвършенстват техните умения за устно и/или писмено изразяване. Те обхващат не по-малко от 20 аудиторни часа.

Чл. 5. Цели и съдържание на курсовете по програма

(1) Аудиторни курсове:

Целта им е чрез разглеждане и обсъждане на отделни научни и художествени произведения, решаване на казуси, анализ на проблемни ситуации и познавателни дилеми, извършване на реални и мислени експерименти, решаване на практически задачи, извършване на наблюдения, проучвания на терен, лабораторни изследвания, упражнения и др. да запознаят студентите с обхвата, спецификата и основните проблеми на научното направление на програмата, да въведат основни понятия за това направление и да демонстрират някои от главните методи и теории. Занятията се водят на общодостъпен език, всички специализирани термини се въвеждат с обяснения.

(2) Индивидуални курсове:

- Индивидуалните курсове са едносеместриални и имат за цел да обучат студентите в изпълнителско майсторство. Те са в професионалните направления музикално и театрално изкуство.

(3) Специфика на курсовете по образователно-квалификационни степени:

- Курсовете от бакалавърските програми са едносеместриални или двусеместриални и се провеждат от първата до четвъртата година на обучение. Целта им е да представят в систематизиран вид (от уведен към специализиращ) поддисциплини или отделни дялове от научното направление на програмата, разглеждайки и обяснявайки широк кръг от факти, реалии, наблюдаеми явления, събития, процеси, структури, причинни, логически, функционални, числови и времеви зависимости с помощта на специализирани научни понятия, теории, методи, експерименти и др. В тези курсове студентите усвояват основите на специфичния понятиен речник на съответната научна дисциплина.

- Курсовете от магистърските програми са едносеместриални. Когато са част от подготвителен модул на програмата, те трябва да отговарят на изискванията за курсовете от бакалавърските програми. Целта на останалите курсове е да представят систематично специален дял или проблемно поле от научното направление. На основата на вече придобити в предходната степен знания за факти, реалии, явления, събития, процеси, структури, зависимости, методи, експерименти, автори и заглавия, се надграждат знания за нерешени проблеми, хипотези, нови методи, прогнози, контексти (научни парадигми, архитектурни, литературни и художествени стилове и пр.) и интерпретации. В тези курсове се доизгражда и диференцира специализираният понятиен речник на съответната научна дисциплина.

- Курсовете от докторските програми са едносеместриални. Целта на тези курсове е да въведат докторантите в изследователското поле на техния дисертационен труд, да ги запознаят със съвременното състояние на знанието в него, с нерешените проблеми и най-новите теории и методи на изследване, както и да създадат дискуссионна среда за представяне и изпробване на собствените изследователски резултати.

III. Тренингови курсове

Чл. 6. Цели, съдържание и място на провеждане на тренинговите курсове

(1) Целта на тренинговите курсове е усвоените в аудиторните курсове знания и умения да бъдат приложени при самостоятелно или групово решаване на практически задачи за упражняване на определена професия в реална работна среда.

(2) Според съдържанието и мястото на провеждане тренинговите курсове са:

1. *Практика*, в т.ч. клинична работа и клинична супервизия – представлява извършване на определен набор от дейности по изпълнението на професионални задачи под ръководството на преподавател. Практиката може да бъде теренно проучване, лабораторна работа, емпирично изследване, експеримент, хоспитиране и др. и се провежда в специализираните зали и Учебно-практическите и изследователски звена на НБУ или във външна институция. Протича от две до четири седмици и завършва с представен продукт от студента.

2. *Стаж*, в т.ч. клинична работа и клинична супервизия – представлява самостоятелно изпълнение на професионални задачи в реални условия на упражняване на дадена професия. Стажът се провежда във външна институция или в Учебно-практическите и изследователски звена или в администрацията на НБУ, протича от четири до шест седмици и завършва с подробен отчет за извършената работа, който се представя пред комисия.

3. *Проект* – представлява самостоятелна или екипна работа на студенти по решаването на даден проблем с изследователски или приложен характер под наблюдението на преподавател, която завършва с писмен текст или творба.

4. *Семинар* – представлява обсъждане на предварително подготвени от студентите разработки. Тези форми се провеждат в или извън НБУ.

5. *Семестриален проект* – представлява самостоятелна работа на студентите в рамките на minoг-програми-втора специалност по решаването на изследователски или приложен проблем под

ръководството на преподавател. При осъществяването на семестриалния проект се надграждат, придобити от студентите в останалите аудиторни курсове и тренинговите курсове през съответния семестър знания и умения чрез конкретни приложения.

Чл. 7. Представяне и оценяване на нови аудиторни и тренингови курсове:

(1) В документацията на тренинговите курсове следва да са посочени:

1. наименование и сигнатура;
2. вид и продължителност (брой часове);
3. място на провеждане – само за тренингови курсове;
4. кредити, които се присъждат при успешно завършване;
5. професионално направление;
6. цели и компетенции;
7. изисквания за предварителна подготовка на студентите;
8. общо описание на предвидените дейности;
9. форми на преподаване (лекции, семинари, дискусии, презентации и пр.) – само за аудиторни курсове;
10. форми на оценяване;
11. разпределение на темите по часове – само за аудиторни курсове;
12. библиография на основната литература – само за аудиторни курсове;
13. преподавател/и и професионална биография на преподавателя/преподавателите

(2) Аудиторните и тренинговите курсове се оценяват от Комисията по качество към Зам.-ректора по качеството и акредитацията и факултетните съвети съобразно това, доколко обявените в тях компетенции съответстват на изискванията за дадения тип учебна форма, доколко съдържанието им способства за изграждането на обявените компетенции и доколко курсовете допринасят за придобиването на специфичните компетенции на програмата.